

جامعه‌شناسی

۱-گزینه «۲» - موضوع فلسفه، اصل وجود است یعنی به موجودی خاص مانند موجودات طبیعی و انسانی و اجتماعی نمی‌پردازد بلکه قوانین کلی موجودات را شناسایی می‌کند.

- نشان دادن شیوه صحیح استفاده از علوم طبیعی و دانش ابزاری، از «فوائد علوم انسانی و علوم اجتماعی» است نه فوائد علوم طبیعی.

(نبی‌زاده) (پایه دوازدهم - درس دوم - صفحه ۱۲ و ۱۵) (آسان)

۲-گزینه «۳» - فلسفه (مفاهیم)، نه جزء علوم طبیعی است و نه جزء علوم انسانی و اجتماعی، بلکه خود دانشی مستقل است.

- جامعه‌شناسی کلان، ساختار اجتماعی و سایر پدیده‌های اجتماعی کلان را بررسی و مطالعه می‌کند.

- زندگی اجتماعی انسان به دلیل اینکه ابعاد مختلف اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و ... دارد، شاخه‌ها و دانش‌های اجتماعی متفاوتی را پدید آورده است.

- در جامعه‌شناسی براساس دوری و نزدیکی به علوم طبیعی، رویکردهای مختلفی (جامعه‌شناسی تبیینی، جامعه‌شناسی تفسیری و جامعه‌شناسی اقتصادی) شکل گرفته است.

(نبی‌زاده) (پایه دوازدهم - درس دوم - صفحه ۱۲ و ۱۶) (دشوار)

۳-گزینه «۲» - جامعه‌شناسی خرد، کنش اجتماعی و سایر پدیده‌های اجتماعی خرد را بررسی می‌کند.

- فلسفه، قوانین کلی موجودات را شناسایی می‌کند. این قوانین شامل همه موجودات می‌شود و مخصوص موجودات طبیعی یا انسانی و یا اجتماعی نیست پس نه جزء علوم طبیعی و نه جزء علوم انسانی و اجتماعی است.

(نبی‌زاده) (پایه دوازدهم - درس دوم - صفحه ۱۲ و ۱۶) (متوسط)

۴-گزینه «۴» - یکسان دانستن طبیعت و جامعه، انسان را به پیچ و مهره‌های نظم اجتماعی تقلیل می‌دهد، در حالی‌که جامعه برخلاف طبیعت، محصول و مخلوق کنش‌های انسان‌هاست و بود و نبود آن، وابسته به انسان است و روش جامعه‌شناسی تبیینی، روش حس و تجربی (نگاه از بیرون) است. (نبی‌زاده) (پایه دوازدهم - درس سوم - صفحه ۲۷ و ۲۹) (آسان)

۵-گزینه «۱» - ۳ عبارت اول، دوم و چهارم درست می‌باشد. ولی عبارت سوم نادرست (غلط) می‌باشد؛ زیرا؛ در واقع، بی‌نظمی (نه نظم) را بیش‌تر می‌بینیم و نظم را مشاهده نمی‌کنیم.

زیرا به نظم عادت کرده‌ایم. (نبی‌زاده) (پایه دوازدهم - درس سوم - صفحه ۲۰ و ۲۵ و ۲۹) (آسان)

۶-گزینه «۳» - گاهی تغییر در یک پدیده اجتماعی با تغییر در پدیده دیگر همراه است، این دو پدیده را «هم‌تغییری» می‌گویند.

- جامعه‌شناسی در آغاز شکل‌گیری خود سعی کرد به علوم طبیعی به ویژه به علم فیزیک نزدیک شود، به همین دلیل آگوست کنت، ابتدا نام فیزیک اجتماعی را برای این رشته برگزید.

- منظور از تبیین، بیان چرایی یک پدیده یا نشان دادن علت ایجاد یا زوال آن است.

- لمبروزو جرم‌شناس ایتالیایی، می‌خواست با روش تبیینی، مجرم بودن یا نبودن را با مشاهده ویژگی‌های جسمانی و ظاهری تشخیص دهد.

(نبی‌زاده) (پایه دوازدهم - درس سوم - صفحه ۲۵، ۲۶ و ۲۷) (متوسط)

۷-گزینه «۲» - در اوایل قرن نوزدهم میلادی، با محدود دانستن دانش علمی به دانش تجربی، صرفاً تبیین‌های تجربی به رسمیت شناخته می‌شد.

- جامعه‌شناسی تبیینی همان جامعه‌شناسی پوزیتیویستی است و پوزیتیویسم به معنی وحدت روش علوم است؛ یعنی در همه دانش‌های علمی، روش مطالعه یکسان است و آن هم روش تجربی است.

- هدف جامعه‌شناسی تبیینی، پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی است.

- همین موفقیت دانشمندان علوم طبیعی، باعث شد جامعه‌شناسان علاقه‌مند شوند تا شباهت‌های جامعه و پدیده‌هایی همچون ماشین و بدن انسان را برجسته کنند و نظم جامعه را همانند نظم میان اعضای بدن یا اجزای ماشین بدانند.

(نبی‌زاده) (پایه دوازدهم - درس سوم - صفحه ۲۵ و ۲۶ و ۲۷) (دشوار)

۸-گزینه «۳» - جامعه‌شناسان در شناختن نظم اجتماعی، به این پرسش‌ها توجه می‌کنند مانند: قواعد و هنجارهای با هم زندگی کردن چگونه به وجود می‌آیند؟ چگونه دوام می‌آورند؟ چگونه تغییر می‌کنند؟

- در زندگی ما انسان‌ها نظم‌های پنهان و شگفت‌انگیزی وجود دارد که با هنر آشنایی‌زدایی از امر مانوس می‌توان آن‌ها را کشف کرد.

- قواعد اجتماعی، ارتباط با یکدیگر را امکان‌پذیر می‌سازند و سامان می‌دهند، کنش‌های ما را برای یکدیگر قابل پیش‌بینی می‌کنند و امکان مشارکت را در زندگی اجتماعی فراهم می‌آورند. نظام اجتماعی، یک ساختار اجتماعی پویاست. اگر ساختار اجتماعی را به خودرویی تشبیه کنیم که در یک جا پارک شده، نظام اجتماعی همان خودرو است که روشن شده و در حرکت است.

(نبی‌زاده) (پایه دوازدهم - درس سوم - صفحه ۲۱، ۲۲ و ۲۴) (متوسط)

۹-گزینه «۴» - به جز عبارت چهارم، بقیه بیانگر ویژگی‌ها و دیدگاه‌های جامعه‌شناسی تبیینی می‌باشند. زیرا؛ جامعه‌شناسی تبیینی که می‌خواست انسان را بر جامعه مسلط کند، او را مغلوب جامعه ساخت. این دیدگاه، جامعه را نیز صرفاً یک پدیده طبیعی پیچیده می‌داند در حالی‌که انسان‌ها با سایر موجودات طبیعی، تفاوت‌های بنیادی دارند.

(نبی‌زاده) (پایه دوازدهم - درس سوم - صفحه ۲۶ و ۲۹ و ۳۰) (متوسط)

۱۰-گزینه «۳» - «بحران هویت فرهنگی» در جایی به وجود می‌آید که جهان اجتماعی، توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی خود را نداشته باشد.

گاهی تعارض فرهنگی یا همان شیوه زندگی ناسازگار با عقاید و ارزش‌های یک جهان اجتماعی تداوم می‌یابد و جهان اجتماعی نمی‌تواند کنش‌های اجتماعی را براساس فرهنگ خود سامان دهد. این وضعیت می‌تواند به «تزلزل فرهنگی» منجر شود.

«تزلزل فرهنگی» هنگامی رخ می‌دهد که عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌هایی که هویت فرهنگی جهان اجتماعی را می‌سازند، مورد تردید قرار می‌گیرند.

(نبی‌زاده) (پایه دهم - درس یازدهم - صفحه ۹۱ و ۹۲) (متوسط)

۱۱-گزینه «۴» - مهم‌ترین مانع تعامل جوامع غیرغربی با جهان غرب، غرب‌زدگی جوامع غیرغربی است.

- جهان اجتماعی خودبخاسته به روش تقلیدی عمل می‌کند و ارتباطش را با فرهنگ و تاریخ خود را از دست می‌دهد. بنابراین نه می‌تواند فرهنگ گذشته خود را رها کند و نه می‌تواند آن را گسترش دهد. جهان اجتماعی خودبخاسته، حالت فعال و خلاق خود را در گزینش عناصر فرهنگی دیگر از دست می‌دهد و مبهوت و مقهور جهان اجتماعی دیگر می‌شود.

(نبی‌زاده) (پایه دهم - درس دوازدهم - صفحه ۹۸ و ۹۹) (متوسط)

۱۲-گزینه «۲» - هویت ایرانی قبل از ظهور اسلام، هویتی دینی، توحیدی و در مواردی آمیخته با اساطیر بود. ایرانیان پس از آشنایی با اسلام، عناصر مشرکانه و اساطیری هویت خود را کنار گذاشتند و به تفسیر توحیدی از هویت خویش دست یافتند. در دیدگاه مستشرقان، هویت فرهنگی جوامع اسلامی، توحیدی و حتی اساطیری نیست، بلکه سکولار و دنیوی است و به ابعاد تاریخی و جغرافیایی آن محدود می‌شود.

(نبی‌زاده) (پایه دهم - درس سیزدهم - صفحه ۱۰۴ و ۱۰۵) (متوسط)

۱۳-گزینه «۱» - مشروعیت قدرت به این معناست که قدرت براساس یک نظام عقیدتی و ارزشی خاص اعمال شود و اگر قدرت، موافق حکم و قانون و اراده تشریعی خداوند اعمال شود، مشروعیت حقیقی دارد.

- لیبرال دموکراسی، نوعی نظام سیاسی است که ادعا می‌کند، با خواست و اراده اکثریت مردم سازمان می‌یابد. این نظام سیاسی، هیچ حقیقت و فضیلت فطری و جهان‌شمولی را به رسمیت نمی‌شناسد و حکومتی دنیوی و این جهانی است.

(نبی‌زاده) (پایه دهم - درس پانزدهم - صفحه ۱۲۰ و ۱۲۲) (متوسط)

۱۴-گزینه «۴» - نهاد سیاست برای حل مشکل جمعیت چاره‌اندیشی می‌کند و با همراهی و همکاری مردم، تدابیر و راه‌حلهایی را به اجرا درمی‌آورد که «سیاست‌های جمعیتی» نامیده می‌شود.

- ارسطو، حکومتی را که در آن اکثریت مردم براساس حقیقت و فضیلت حضور دارند، جمهوری (پولییتی) می‌خواند.

- به آن دسته از فعالیت‌های روزمره که برای تهیه و تولید وسایل ضروری زندگی و رفع نیازهای مادی و معیشتی خود و دیگران انجام می‌دهیم، کنش اقتصادی می‌گویند.

- مجموعه سازوکارهایی که برای اعمال سیاست‌های جهان اجتماعی وجود دارد، نظام سیاسی را شکل می‌دهد.

(نبی‌زاده) (پایه دهم - درس شانزدهم و شانزدهم - صفحه ۱۲۰، ۱۲۲ و ۱۲۹) (متوسط)

۱۵-گزینه «۲» - هدف اسلام، تأسیس جهان اجتماعی توحیدی و گسترش آن است. لازمه تحقق این هدف، داشتن جمعیت مناسب است. بنابراین اگر فرهنگ معنایی که بسط می‌یابد، فرهنگ حق باشد و اعضای این فرهنگ نیز حاملان و عاملان معانی حق باشند، افزایش جمعیت ضروری است.

- کاهش جمعیت یک جهان اجتماعی به منزله محدود شدن گستره آن است که نمی‌تواند زمینه‌ساز بسط و تسلط جهان‌های اجتماعی دیگر باشد، از این رو، تأمین جمعیت مناسب برای جهان‌های اجتماعی، مسئله‌ای هویتی است.

(نبی‌زاده) (پایه دهم - درس شانزدهم - صفحه ۱۲۷ و ۱۲۸) (دشوار)